

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 22. marts 2021
Kontor: Sikkerhedskontor I
Sagsbeh: Simon Bundegaard Erik-
sen
Sagsnr.: 2021-0030-5657
Dok.: 1859407

Besvarelse af spørgsmål nr. 700 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 700 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 22. februar 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Preben Bang Henriksen (V).

Nick Hækkerup

/

Jesper Hagen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 700 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren i forlængelse af samrådet den 11. februar 2021 om terrorfinansiering og svindel med NemID redegøre for, hvilke muligheder der er for at opnå fri proces og retshjælp for de borgere, der er ofre i sagen om svindel med NemID, herunder hvorvidt politiet eller andre myndigheder orienterer de berørte borgere om disse muligheder?”

Svar:

1. Det kan om reglerne om fri proces generelt oplyses, at fri proces er udtryk for, at staten yder økonomisk bistand med henblik på at sikre den enkelte borgers adgang til domstolene. Formålet med fri proces er således at give personer med mindre gode økonomiske forhold mulighed for at føre retssager på linje med personer med bedre økonomiske forhold.

Der kan efter ansøgning meddeles fri proces til en person, der opfylder de økonomiske betingelser og som ikke har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen. Ved afgørelsen af, om en ansøger opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, anvendes et indtægtsgrundlag, der består af summen af den personlige indkomst og kapitalindkomst mv. Hvis en person opfylder de økonomiske betingelser, kan der gives fri proces, hvis ansøgeren skønnes at have rimelig grund til at føre proces. Der lægges ved denne vurdering vægt på bl.a. sagens betydning for ansøgeren, udsigten til, at ansøgeren vil få medhold i sagen, sagsgenstandens størrelse og størrelsen af de forventede sagsomkostninger. Endvidere indgår det i vurderingen bl.a., om ansøgeren har mulighed for at få sagen afgjort ved et administrativt nævn mv.

Der kan herudover gives fri proces, når særlige grunde taler for det, selvom de nævnte betingelser ikke er opfyldt. Det gælder navnlig i sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse, eller som har væsentlig betydning for ansøgerens sociale eller erhvervsmæssige situation.

2. Det kan om reglerne om offentlig retshjælp generelt oplyses, at reglerne indebærer, at staten yder tilskud til, at den enkelte borger kan modtage juridisk rådgivning forud for, at en sag er indbragt for domstolene. Rådgivnin-

gen kan enten ydes af advokater eller af retshjælpsinstitutioner (advokatvægter og retshjælpskontorer).

Reglerne om offentlig retshjælp indebærer bl.a., at enhver har ret til at få helt grundlæggende og gratis mundtlig rådgivning om juridiske spørgsmål af betydning for en tvist og om de praktiske og økonomiske muligheder for at gå videre med en sag.

3. Politiet og anklagemyndighed skal i tilknytning til anmeldelse af en lovovertrædelse eller umiddelbart herefter vejlede forurettede om reglerne om beskikkelse af bistandsadvokat, jf. retsplejelovens §§ 741 a og 741 b, og adgangen til at få påkendt borgerlige krav under straffesagen, jf. retsplejelovens kapitel 89. Desuden skal myndighederne bl.a. vejlede om muligheden for at få erstatning og godtgørelse fra staten, jf. lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og muligheden for at få støtte ved en offerrådgivning.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen i øvrigt indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Københavns Politi.

København Politi har oplyst, at i december 2018 blev Landsdækkende Center for IT-relateret økonomisk kriminalitet (LCIK) oprettet, og at centret er forankret i Københavns Politi.

LCIK står for den forebyggende indsats og for anmeldelse, visitation og indledende efterforskning af it-relateret økonomisk kriminalitet. Videre samler og sender centret sagerne til politikredsene, som skal forestå den videre efterforskning heraf. Politikredsene har således fortsat ansvaret for færdigbehandlingen og videre retsforfølgning af sagerne.

LCIK vejleder ikke standardmæssigt om mulighederne for at opnå fri proces eller retshjælp, idet vejledning herom umiddelbart findes at henhøre under domstolene. I alle afgørelser om henlæggelse henvises imidlertid til www.domstol.dk, hvor der bl.a. findes information om småsagsprocessen, men også information om fri proces og retshjælp.

Københavns Politi har videre oplyst, at alle borgere, der anmelder strafbart forhold til LCIK, modtager en standardiseret anmeldelseskvittering, som er fælles for alle anmeldelser til politiet. Kvitteringen indeholder bl.a. henvisning til, hvordan man

søger om erstatning for tab via Erstatningsnævnet samt til Offerrådgivningens hjemmeside. Derudover er der henvisning til www.anklagemyndigheden.dk, hvor der findes pjecer om bestemte former for forbrydelser samt til politiets hjemmeside og til Det Kriminalpræventive Råd.

I den forbindelse bemærkes det, at der bl.a. på Det Kriminalpræventive Råds hjemmeside findes en lang række gode råd, som særligt relaterer sig til personer, der har været udsat for identitetsmisbrug og svindel med NemID.

Ved anmeldelse via LCIKs elektroniske anmeldelsesportal får borgeren endvidere en henvisning til www.sikkerdigital.dk, hvor der findes gode råd til at færdes sikkert på nettet, ligesom der er en henvisning til app'en 'Mit digitale selvforsvar'.

Ved kommunikation med borgeren i forbindelse med modtagelse af anmeldelser eller efterforskning af straffesager, hvori der indgår svindel med NemID, eller der i øvrigt er risiko for, at den pågældendes identitet har været misbrugt i forbindelse med it-relateret økonomisk kriminalitet, har LCIK fokus på at sikre, at borgeren får målrettet vejledning om, hvordan man sikrer sig mod yderligere identitetsmisbrug, herunder at der kan oprettes kreditadvarsel på www.borger.dk. LCIK har i den forbindelse udarbejdet vejledningen ”7 gode råd”, som er målrettet personer, der har fået misbrugt deres identitet. Vejledningen vedlægges til orientering.

Såfremt LCIK må henlægge en sag på baggrund af manglende efterforskningsmuligheder, eller fordi der ikke vurderes at være begået strafbart forhold, modtager borgeren ligeledes vejledning om, hvor der kan hentes mere information og råd til forebyggelse af it-relateret kriminalitet og identitetsmisbrug. Der henvises således til www.sikkerdigital.dk, Det Kriminalpræventive Råds hjemmeside www.dkr.dk samt til Forbrugerrådets hjemmeside, www.taenk.dk, som indeholder gode råd i forbindelse med identitetsmisbrug.

Det bemærkes, at LCIK ind imellem modtager henvendelser fra forurettede, som ønsker beskikkelse af en bistandsadvokat i sagen. Anmodninger herom fremsendes til retten, men der sker meget sjældent beskikkelse, idet der efter reglerne i retsplejeloven som udgangspunkt ikke er adgang til beskikkelse af en bistandsadvokat i sager om økonomisk kriminalitet, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, jf. herved retsplejelovens § 741 a.

Afslutningsvis bemærkes, at selvom LCIK's sagsområde alene omfatter it-relateret økonomisk kriminalitet og dermed ikke enhver form for kriminalitet forbundet med identitetsmisbrug, har

LCIK et kontinuerligt fokus på at videreudvikle den generelle information, som borgeren får ved henvendelse til LCIK. Der arbejdes bl.a. aktuelt på at sikre, at borgere, som indgiver anmeldelse om forhold, der indebærer risiko for identitetsmisbrug allerede i forbindelse med anmeldelsen modtager yderligere generel information og konkrete råd til forebyggelse af misbrug af deres identitetsoplysninger.

Det er Rigspolitiet opfattelse, at politikredsens servicecentre ikke af sig selv vejleder om reglerne om fri proces og retshjælp i forbindelse med telefonisk anmeldelse til dem om svindel med NemID, men at anmeldere vil blive henvist til domstolene eller Civilstyrelsen, hvis de rejser spørgsmålet om muligheden for at opnå fri proces eller retshjælp.”